Publicatieblad
van de Europese Unie

NL
C-serie

C/2025/4203

20.8.2025

# Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité

# Nieuw actieplan voor de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten

# (initiatiefadvies)

(C/2025/4203)

Rapporteur: **Sophia REISECKER**

| | |
|---|---|
| Adviseur | Wolfgang GREIF (van de rapporteur van groep II)<br>Jukka AHTELA (van groep I) |
| Besluit van de voltallige vergadering | 5.12.2024 |
| Rechtsgrond | Artikel 52, lid 2, van het reglement van orde |
| Bevoegde afdeling | Werkgelegenheid, Sociale Zaken en Burgerschap |
| Goedkeuring door de afdeling | 22.5.2025 |
| Goedkeuring door de voltallige vergadering | 18.6.2025 |
| Zitting nr. | 597 |
| Stemuitslag (voor/tegen/onthoudingen) | 147/36/53 |

## 1. Inleiding

1.1. De redenen voor de afkondiging van de Europese Pijler van Sociale Rechten (EPSR) blijven geldig en het actieplan heeft een impuls gegeven aan de inzet van de EU voor sociale vooruitgang. Toch zijn er nog lacunes en uitdagingen, niet in de laatste plaats op het gebied van de uitvoering. Hoewel de kerndoelstelling op het gebied werkgelegenheid een stap dichterbij is gekomen, is er op andere terreinen onvoldoende vooruitgang geboekt, met name wat betreft het terugdringen van het aantal mensen dat het risico loopt op armoede of sociale uitsluiting met 15 miljoen. Er moet nog veel gebeuren als de EU en de lidstaten de doelstellingen en beginselen van de EPSR in acht willen nemen en volledig ten uitvoer willen leggen. Er moet een grondige en objectieve evaluatie van de uitvoering van het vorige actieplan worden gemaakt als basis voor verdere maatregelen.

1.2. Dit advies is bedoeld als bijdrage aan het door de Europese Commissie aangekondigde nieuwe actieplan en bevat aanbevelingen voor initiatieven op de juiste niveaus. Het Europees Economisch en Sociaal Comité (EESC) is van mening dat zijn aanbevelingen op het gebied van beleid en governance prioriteit moeten krijgen bij het opstellen van een nieuw, toekomstgericht EPSR-actieplan, dat erop gericht is de bestaande sociale normen en standaarden toe te passen en te handhaven en, waar nodig, te evalueren en aan te passen aan de veranderende maatschappelijke behoeften en nieuwe geopolitieke en economische uitdagingen.

1.3. De maatregelen moeten stroken met de verdeling van de bevoegdheden tussen de EU en de lidstaten, alsook met de beginselen van subsidiariteit en evenredigheid. Ze moeten ertoe bijdragen dat het algemene concurrentievermogen wordt verbeterd en dat het Europese economische en sociale model duurzamer wordt. De algemene opvatting dat concurrentievermogen en sociale vooruitgang hand in hand gaan, vormt de basis voor concrete inspanningen om de werkgelegenheid, sociale vooruitgang en productiviteit te vergroten, zoals uiteengezet in het verslag-Draghi.

1.4. Gezien alle problemen waarmee Europa te maken heeft, benadrukt het EESC dat de oorspronkelijke doelstellingen van de ESPR nog steeds gelden en pleit het voor een holistische aanpak met de nodige aandacht voor billijkheid, concurrentievermogen, veiligheid en inclusiviteit binnen het Europees sociaal model. Hierbij zou het EPSR-actieplan een rol moeten vervullen door een klimaat te bevorderen waarin alle betrokkenen, met inbegrip van overheden, zich van hun sociale taken kunnen kwijten en bedrijven hun productiviteitspotentieel kunnen waarmaken en hoogwaardige banen kunnen scheppen. Daarvoor moet worden ingezet op inclusieve economische groei die stevig wordt geschraagd door de eengemaakte markt, onderzoek en innovatie en wordt ondersteund door structurele hervormingen die de werkgelegenheid en de toegang tot vaardigheden ten goede komen en tegelijkertijd zorgen voor een eerlijke en soepele werking van de arbeidsmarkten en socialezekerheidsstelsels. Op verschillende niveaus kan de sociale dialoog voor Europa van pas komen om zich aan te passen aan de veranderingen in het beroepsleven en een middel zijn voor verantwoord veranderingsmanagement.

## 2. **Beleidsaanbevelingen**

### 2.1. ***Gelijke kansen en toegang tot de arbeidsmarkt***

2.1.1. **Vermindering van inkomensongelijkheid en bevordering van gendergelijkheid**: op dit gebied is al een aantal initiatieven goedgekeurd, maar het actieplan moet verdere maatregelen bevatten om de lidstaten aan te moedigen inkomensongelijkheid aan te pakken en de verschillen in werkgelegenheid tussen mannen en vrouwen te verkleinen. Europa heeft behoefte aan een nieuwe strategie voor gendergelijkheid voor de periode na 2025, waarbij ook rekening wordt gehouden met intersectionaliteit. Om optimaal gebruik te maken van de richtlijn beloningstransparantie zijn een regelmatige dialoog tussen de lidstaten en steun van de Europese Commissie bij de interpretatie en uitvoering van de richtlijn nodig.

2.1.2. **Bevordering van gelijke behandeling:** de Europese Commissie heeft aangekondigd het voorstel voor een richtlijn inzake gelijke kansen, waarover sinds 2008 wordt onderhandeld, in te trekken. Toch blijft het EESC aandringen op doeltreffende instrumenten om discriminatie te bestrijden, ook buiten de arbeidswereld.

2.1.3. **Werkgelegenheidsdoelstellingen en actieve integratie op de arbeidsmarkt:** er moeten stappen worden ondernomen om de arbeidsmarkten in staat te stellen de tekorten aan arbeidskrachten en vaardigheden aan te pakken en tegelijkertijd het aantal mensen dat het risico loopt op armoede en sociale uitsluiting te verminderen. Het arbeidsmarktbeleid moet erop gericht zijn inactieve en werkloze mensen aan het werk te krijgen, onder meer door bij- en omscholing uit te breiden en door stimulansen te bieden voor een betere herintegratie op de arbeidsmarkt en passende activeringsondersteuning zodat mensen snel hun werk kunnen hervatten. Efficiënte openbare arbeidsbemiddelingsdiensten zijn essentieel en moeten over voldoende middelen en personeel beschikken. Personen met een handicap moeten specifieke maatregelen en steun krijgen. Om het doel van beginsel 13 van de EPSR dichterbij te brengen, herhaalt het EESC zijn voorstel om de voornaamste elementen van de werkloosheidsverzekeringsstelsels van de lidstaten te verbeteren, met inachtneming van hun respectieve bevoegdheden. In dit kader zouden de lidstaten met steun van de Europese Commissie de normen voor deze stelsels kunnen beoordelen en onderzoeken, waarbij te denken valt aan hogere nettovervangingsratio's, uitkeringen met een passende duur, een hogere dekkingsgraad, en opleiding en ondersteuning voor werkzoekenden die de overstap naar de arbeidsmarkt maken.

2.1.4. **Modernisering van de coördinatie van de sociale zekerheid:** het EESC dringt er bij de lidstaten op aan om de verbetering van de coördinatie van hun socialezekerheidsstelsels af te ronden. In deze context moet rekening worden gehouden met de ontwikkelingen op de eengemaakte markt en het vrije verkeer van werknemers om overdraagbare socialezekerheidsrechten te beschermen zodat grensoverschrijdende werknemers binnen de EU naadloos kunnen bijdragen aan en gebruik kunnen maken van sociale uitkeringen.

2.1.5. **Bevordering van een beleidspakket voor een rechtvaardige transitie:** het EESC herhaalt zijn pleidooi voor een efficiënt beleidspakket voor de arbeidswereld dat ondersteuning biedt bij de digitale en groene transitie. Dit houdt in dat moet worden geanticipeerd op veranderingen, dat deze in goede banen moeten worden geleid, dat de sociale dialoog en collectieve onderhandelingen als leidende beginselen moeten worden gebruikt en dat initiatieven voor een rechtvaardige transitie moeten worden meegenomen in de uitvoering van de EPSR en het Europees Semester ([1]). Het actieplan voor de sociale economie moet volledig worden uitgevoerd ([2]).

([1]) Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité — Wetgevingsvoorstel voor een rechtvaardige transitie en EU-beleidsinstrumenten voor een socialere Europese Green Deal (initiatiefadvies) (PB C, C/2025/772, 11.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/772/oj).

([2]) COM(2021) 778 final en Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over de mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's — Bouwen aan een economie die werkt voor de mensen: een actieplan voor de sociale economie (COM(2021) 778 final) (PB C 323 van 26.8.2022, blz. 38).

2.1.6. **Vaardigheden en competenties:** door de snelle technologische ontwikkeling, de transitie naar de groene economie en de demografische veranderingen zijn de vaardigheden en competenties van mensen sleutelfactoren voor het concurrentievermogen en de duurzaamheid van het Europese sociale marktmodel. Om deze uitdagingen aan te gaan, zijn ambitieuze hervormingen van de nationale onderwijs- en opleidingsstelsels nodig, die in nauwe samenwerking met de sociale partners moeten worden ontwikkeld.

2.1.7. **Bevordering van de toegang tot en investeringen in opleiding en een leven lang leren:** het EESC heeft al eerder aanbevolen dat permanente educatie en een leven lang leren bevorderd moeten worden als een individueel recht, dat op EU-niveau wordt erkend en op nationaal niveau wordt uitgeoefend. Dit zal mensen in staat stellen om bij te blijven met de ontwikkelingen op digitaal gebied en op het vlak van AI ([3]) en opgewassen te zijn tegen de veranderingen op de arbeidsmarkt als gevolg van de groene transitie. Dit is vooral belangrijk voor degenen die het verst van onderwijs en de arbeidsmarkt af staan, waaronder NEET's (jongeren die geen werk hebben en geen onderwijs of opleiding volgen). De doelstellingen van de EPSR kunnen niet worden gehaald zonder bijkomende publieke en private investeringen in onderwijs en een grotere inzet van werkgevers en de sociale partners voor meer leerwerkplekken en praktijkopleidingen. Voorts moedigt het EESC de lidstaten aan om kaders op te zetten waarmee voldoende financiële steun wordt geboden om de kosten van levensonderhoud te dekken via een toelage, met name voor langere onderwijs- en opleidingsperioden.

2.2. ***Billijke arbeidsvoorwaarden***

2.2.1. **Bestrijding van armoede onder werkenden:** het EESC is van mening dat het percentage werkenden met een armoederisico, als gevolg van allerlei factoren, aanzienlijk moet worden teruggedrongen. Hiervoor is een holistische aanpak nodig die atypisch werk terugdringt, een toereikend minimumloon garandeert en een betere overgang tussen banen vergemakkelijkt, de arbeidsomstandigheden verbetert en verder investeert in onderwijs en de ontwikkeling van vaardigheden, met name in minder productieve sectoren. Op EU-niveau moeten passende initiatieven worden genomen om gemeenschappelijke minimumnormen in de lidstaten vast te stellen. Het EESC dringt erop aan dat de richtlijn betreffende toereikende minimumlonen naar behoren wordt uitgevoerd.

2.2.2. **Toezicht houden op en zorgen voor eerlijke arbeidsomstandigheden, kwaliteitsbanen creëren en onzeker werk bestrijden:** op dit gebied zijn al een aantal maatregelen genomen. Er moet sprake zijn van een goede uitvoering, wettelijke en administratieve controles en handhaving op nationaal niveau om ervoor te zorgen dat werknemers stabiele banen en veilige arbeidsomstandigheden hebben, ook met betrekking tot nieuwe risico's op het werk, een toereikend en voorspelbaar loon krijgen en zich kunnen organiseren om hun stem op de werkplek te laten horen. Er is een grotere inzet nodig voor de bevordering van eerlijke en fatsoenlijke arbeidsomstandigheden, vooral gezien de wildgroei van arbeidscontracten, vaak voor onzeker en atypisch werk. Dit geldt met name voor de uitvoering en monitoring van de richtlijn inzake platformwerk. Er moet meer nadruk worden gelegd op het scheppen van kwaliteitsbanen, onder meer door steun voor opleiding, bijscholing, de ontwikkeling van op nieuwe technologieën gebaseerde banen en de erkenning van ondernemerschap. Het EESC stelt voor om in het actieplan een extra doelstelling voor "hoogwaardige banen" op te nemen en moedigt de Commissie aan om samen met de sociale partners en Eurofound nuttige en haalbare indicatoren op dit gebied te analyseren en te ontwikkelen.

2.2.3. **Zorgen voor toegang tot zorgstelsels/zorg van hoge kwaliteit en voldoende personeel in de sector:** de Commissie moet voortbouwen op de Europese zorgstrategie en de lidstaten aanmoedigen om meer te investeren in de "zorgeconomie", overeenkomstig de resolutie van de IAO over het bevorderen van fatsoenlijk werk in de zorgeconomie ([4]). De invoering van EU-brede aanbevelingen om de lidstaten te ondersteunen en te begeleiden bij hun inspanningen om fatsoenlijke banen met eerlijke lonen en aantrekkelijke opleidingsmodellen te creëren en zo de situatie van professionele zorgverleners te verbeteren — ondersteund door een goed opgezet migratiebeleid — zou een antwoord kunnen zijn op de enorme personeelstekorten. Het EESC dringt aan op een tussentijdse herziening van de aanbevelingen op basis van de monitoring van de mate waarin de Barcelona-doelstellingen en de algemene doelstellingen van de hervormingen van de langdurige zorg zijn verwezenlijkt. Bovendien is er behoefte aan initiatieven om de baanonzekerheid weg te nemen, de inzetbaarheid van werknemers door middel van opleidingen te stimuleren, en om kwaliteitscontrole in de groeiende sector van langdurige zorg en bijstand te bevorderen, in de eerste plaats door de oneerlijke handelspraktijken in deze opkomende sector aan te pakken, waar dit probleem zich voordoet.

([3]) Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over het voorstel voor een besluit van de Raad betreffende de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten (COM(2023) 599 final — 2023/0173 (NLE)) (PB C, C/2023/870, 8.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/870/oj) par. 1.9, Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over de "Mededeling van de Commissie aan het Europees Parlement, de Raad, het Europees Economisch en Sociaal Comité en het Comité van de Regio's — Het actieplan voor de Europese pijler van sociale rechten" (COM(2021) 102 final) (PB C 374 van 16.9.2021, blz. 38), par. 2.1.7.

([4]) "ILO Resolution on Decent Work and the Care Economy moves ahead".

2.2.4. **Verbetering van de gezondheid en veiligheid op het werk:** er zijn preventieve strategieën nodig om de risico's op het werk te beperken, waaronder bewustmaking. De visie bestaat erin dat er op de werkplek geen doden vallen en geen ongelukken gebeuren. De strijd tegen beroepsziekten moet worden opgevoerd, vooral met betrekking tot kankerverwekkende producten en stoffen, ziekteverwekkers of gevaarlijke agentia. Hoewel vrijwillige overeenkomsten verder worden ondersteund, moet de richtlijn inzake carcinogene en mutagene agentia voortdurend worden gecontroleerd met de betrokkenheid van de sociale partners en wetenschappers.

2.2.5. **Nieuwe risico's op het werk aanpakken op basis van overleg met de sociale partners:** een betere bescherming van de gezondheid op het werk maakt bedrijven concurrerender. Dit geldt ook voor nieuwe risico's en psychische gezondheidsproblemen, met name in verband met het gebruik van nieuwe technologieën. Het EESC beveelt aan om het recht om offline te zijn te waarborgen, wat niet alleen werknemers beschermt, maar ook de productiviteit kan verhogen. Het EESC roept de Europese Commissie op om een richtlijn inzake psychosociale risico's voor te stellen. Deze zou bindende verplichtingen moeten bevatten om psychosociale risico's vast te stellen door middel van passende risicobeoordelingen waarbij werknemers en vakbonden worden betrokken. Klimaatverandering brengt ook nieuwe risico's met zich mee en er moet aandacht worden besteed aan het werken bij extreme temperaturen.

2.2.6. **Verbetering van de kansen op werk en de kwaliteit van werk voor jongeren**: het EESC heeft herhaaldelijk aangedrongen op gelijke behandeling van jongeren op de arbeidsmarkt ([5]), niet in de laatste plaats door de risico's van atypisch werk dat wordt geassocieerd met grotere onzekerheid, waaronder onvrijwillige deeltijdarbeid en tijdelijk werk, aan te pakken. Het actieplan moet de werkgelegenheidssituatie van jongeren, en met name NEET's ([6]), vanuit verschillende invalshoeken benaderen, zoals de overgang van onderwijs naar werk, de behoefte aan hoogwaardige banen en adequate sociale bescherming voor jongeren, zelfs tijdens periodes waarin zij niet werken. In de context van de voorgestelde stagerichtlijn dringt het EESC aan op een krachtig wetgevingsinitiatief om ervoor te zorgen dat stagiairs die werk verrichten niet worden uitgesloten van arbeidsrechten.

2.2.7. **Maatregelen voor mensgerichte AI:** gezien het alomtegenwoordige potentieel van AI-systemen en nieuwe, opkomende technologieën is een aanpak geboden die negatieve resultaten voor werknemers als gevolg van het gebruik van deze technologieën voorkomt. Wetgevende initiatieven moeten de lacunes in de bescherming van de rechten van werknemers op de werkplek aanpakken en ervoor zorgen dat de mens de baas blijft in alle wisselwerkingen tussen mens en machine ([7]).

2.2.8. **Eerlijke mobiliteit van werknemers garanderen:** het EESC steunt de oproep van het Europees Parlement om het mandaat van de Europese Arbeidsautoriteit te herzien en haar bevoegdheden aanzienlijk uit te breiden. Zo zou zij vermeende schendingen of niet-toepassing van het EU-recht kunnen onderzoeken. Ook zou zij op eigen initiatief, na kennisgeving aan de bevoegde nationale autoriteiten, onderzoeken naar en inspecties van grensoverschrijdende gevallen kunnen instellen.

### 2.3. *Sociale bescherming en inclusie*

2.3.1. Gedetailleerde voorstellen zijn opgenomen in andere EESC-adviezen, in de eerste plaats in SOC/829 over een Europese strategie tegen armoede. Hierbij kan worden gedacht aan maatregelen om:

— de algemene inspanningen op te voeren om de werkgelegenheidskansen te vergroten door de positie van kwetsbare groepen te versterken en hen te beschermen;

— armoede onder kinderen en jongeren te bestrijden door de jongerengarantie en de kindergarantie in de lidstaten volledig uit te voeren, met inbegrip van passende investeringen in hoogwaardige, betaalbare en toegankelijke kinderopvang;

— armoede onder ouderen, sociale uitsluiting en eenzaamheid aan te pakken en ervoor te zorgen dat pensioenhervormingen weliswaar financieel houdbaar zijn, maar de levensstandaard van ouderen niet in gevaar brengen;

— diensten van algemeen belang te beschermen (openbare, particuliere en sociale ondernemingen) door middel van gerichte investeringen;

([5]) Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over gelijke behandeling van jongeren op de arbeidsmarkt (initiatiefadvies) (PB C 293 van 18.8.2023, blz. 48), "Workers' Rights for the XXI century" (Europees Jeugdforum, standpuntnota 12/2024).

([6]) https://www.youthforum.org/policy-library/youth-guarantee-how-to-support-young-people-finding-a-pathway.

([7]) Zie het advies van het EESC "Evaluatie van de rapporten van Letta en Draghi over de werking en het concurrentievermogen van de eengemaakte markt van de EU" (PB C, C/2025/2004, 30.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2004/oj), par. 10.3.

— het beleid van de lidstaten te bevorderen dat zorgt voor toegang tot sociale huisvesting en hulp bij huisvesting voor personen die dit nodig hebben, een EPSR-streefcijfer voor "betaalbare huisvesting" te creëren en dakloosheid te bestrijden;

— te zorgen voor gelijke toegang tot energie, en de energievoorzieningszekerheid tegen betaalbare prijzen te waarborgen;

— AccessibleEU te vernieuwen en te versterken ([8]).

3. **Aanbevelingen voor governance**

3.1. **Betrokkenheid van de sociale partners en het maatschappelijk middenveld:** het EESC heeft altijd benadrukt dat de sociale dialoog op alle niveaus een sleutelrol speelt bij het bevorderen van een rechtvaardige en inclusieve samenleving en bij het stimuleren van groei, productiviteit, werkgelegenheid en concurrentievermogen. Het is er voorstander van dat de sociale partners ten volle worden betrokken bij de vormgeving van het sociaal beleid, vanaf het ontwerp tot en met de uitvoering, ook in de lidstaten waar dit nog niet voldoende is gewaarborgd. De specifieke rol van de sociale partners in de structuren van de sociale dialoog moet ten volle worden geëerbiedigd. Tegelijk moet worden erkend dat de burgerdialoog, waarbij een groter aantal belanghebbenden over een breder scala aan onderwerpen betrokken is, een afzonderlijk proces is. Het EESC is ingenomen met de inspanningen van de Commissie om een groot aantal Europese organisaties een bijdrage te laten leveren op het gebied van sociaal beleid, zoals het Europees platform voor de bestrijding van dakloosheid. Het Europees platform voor de bestrijding van dakloosheid moet deel blijven uitmaken van het uitvoeringsproces van de EPSR. Het EESC beveelt aan om andere thematische platforms op te richten naar het voorbeeld van dit beproefde model.

3.2. **Integratie van sociale doelstellingen** in alle beleidsterreinen op grond van de horizontale sociale clausule artikel 9 van het VWEU.

3.3. **Mainstreaming en prioritering van gendergelijkheid in de EPSR:** gendergelijkheid moet systematisch in de 20 beginselen van de EPSR worden gemainstreamd om beleidsresultaten te bereiken die iedereen ten goede komen en de hardnekkige genderkloof dichten. Het EESC stelt voor om genderspecifieke indicatoren in het nieuwe EPSR-actieplan en de bijbehorende begrotingen op te nemen.

3.4. Het EESC neemt met grote belangstelling kennis van het initiatief van het Jeugdforum voor een jongerentoets om systematisch te beoordelen en te waarborgen dat alle beleidsmaatregelen in overeenstemming zijn met de sociale rechten en het welzijn van jongeren in de hele EU en deze effectief bevorderen, waarbij de rechten van jongeren worden gemainstreamd en er wordt gezorgd voor een alomvattende aanpak van de vele uitdagingen waarmee jongeren worden geconfronteerd.

3.5. **Vereenvoudiging van de regels zonder afbreuk te doen aan de onderliggende doelstellingen.** Het EESC neemt kennis van de agenda van de Europese Commissie om de wetgeving te vereenvoudigen en te stroomlijnen en het beleid doeltreffender uit te voeren. Bij de ontplooiing van dergelijke initiatieven mogen sociale doelstellingen echter niet worden ondermijnd.

3.6. **Verband met het Europees Semester:** het EESC is ermee ingenomen dat er stappen zijn gezet om het verband tussen het actieplan voor de EPSR en de coördinatie en verslaglegging in het kader van het Europees Semester te erkennen en te versterken, als essentieel onderdeel van het EU-kader voor sociaal-economische governance. Het Semester moet worden gebruikt voor een betere coördinatie en monitoring van alle EU-doelstellingen. Het EESC erkent de sleutelrol van de Raad Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken (Epsco) op het gebied van sociale indicatoren.

3.7. **EU-financiering voor de EPSR-doelstellingen:** het EESC dringt aan op een voorwaardelijke verhoging van de totale toewijzing van middelen aan het ESF+. Net als bij de groene en digitale transitie, waar de lidstaten in het kader van hun herstel- en veerkrachtplannen respectievelijk 37 % en 20 % van hun uitgaven moeten uittrekken voor elk gebied, moeten er middelen worden geoormerkt voor de arbeidsmarkt en voor sociale uitgaven en investeringen.

([8]) Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité "De energiearmoede aanpakken en de veerkracht van de EU: uitdagingen vanuit economisch en sociaal oogpunt" (verkennend advies op verzoek van het Tsjechische voorzitterschap) (PB C 486 van 21.12.2022, blz. 88), par. 1.1 en 1.3.

3.8. **Begrotingsruimte om te investeren in sociale uitgaven:** de lidstaten zullen de EPSR niet kunnen uitvoeren tenzij zij massale en gecoördineerde investeringen in sociale uitgaven en sociale infrastructuur kunnen stimuleren. Dit moet tot uiting komen in het Europees Semester, dat licht is aangepast om rekening te houden met de EPSR-beginselen. Verdere stappen moeten worden overwogen. Het EESC heeft er al herhaaldelijk op gewezen dat meer overheidsinvesteringen in de lidstaten mogelijk zijn door middel van een "gouden regel", waarmee de begrotingsregels flexibeler kunnen worden gemaakt ([9]).

3.9. **Sociale investeringen:** in aanmerking genomen dat de kosten van een gebrek aan sociale investeringen op de lange termijn vaak veel hoger kunnen uitvallen, wijst het EESC nogmaals op de vele positieve effecten van sociale investeringen. Brede en goed doordachte sociale investeringen in combinatie met structurele hervormingen moeten een belangrijk onderdeel zijn van de uitvoering van de EPSR. Dit kan een aanzienlijk rendement opleveren in termen van economische groei door de impact ervan op mensen en productiviteit, met inbegrip van een sterkere innovatiecapaciteit, de invoering van nieuwe technologie en werkgelegenheidskansen en inclusief en duurzaam concurrentievermogen.

3.10. **Rekening houden met de behoeften van de EPSR in het volgende meerjarig financieel kader (MFK):** de ontwikkeling van het MFK is een kans om de inspanningen van de EU en van de lidstaten voor de uitvoering van de EPSR te ondersteunen en tegelijk de nadruk te blijven leggen op de basisprioriteiten van de EU. Dit betekent dat middelen consequent moeten worden gebruikt en dat de rol van de EPSR moet worden erkend als kompas voor operationele programma's en een instrument om de impact van de structuur- en investeringsfondsen, het ESF+ en andere relevante EU-begrotingsonderdelen te beoordelen. Sociale conditionaliteit zou ervoor zorgen dat projecten actief bijdragen aan overkoepelende sociale doelstellingen. Investeringen in veiligheid en defensie zijn ondoeltreffend als de samenleving verdeeld is. De sociale dimensie van investeringen en hervormingen moet integrerend deel uitmaken van de veiligheidsagenda ([10]). De noodzakelijke sociale investeringen mogen zowel door de EU als door de lidstaten niet in gevaar worden gebracht of worden opgegeven ten gunste van hogere defensie-uitgaven.

3.11. **Evaluatie en ontwikkeling van het sociaal scorebord:** de uitvoering van de EPSR moet gebaseerd zijn op maatregelen die meetbaar zijn en gepaard gaan met een voortdurende monitoring aan de hand van het sociaal scorebord. Het EESC dringt erop aan dat het in het Semester gebruikte sociale scorebord wordt verfijnd. De sociale partners en maatschappelijke organisaties moeten aan dit debat deelnemen teneinde de bestaande indicatoren te verbeteren en indien nodig nieuwe vast te stellen waarmee alle beginselen en rechten van de EPSR kunnen worden gemonitord ([11]).

3.12. **Effectief gebruikmaken van het kader voor sociale convergentie:** als hulpmiddel om nationale ontwikkelingen op het gebied van werkgelegenheid en sociaal beleid op een gestructureerde manier in kaart te brengen en te vergelijken, en om na te gaan of sociaal beleid naar behoren wordt uitgevoerd en gefinancierd, kan het kader voor sociale convergentie helpen bij het vaststellen van landen die het risico lopen tekort te schieten en die nader moeten worden onderzocht. Het moet beter worden geïntegreerd in het Europees Semester teneinde regeringen aan te moedigen actie te ondernemen door de respectieve landspecifieke aanbevelingen op te volgen.

3.13. **Bevordering van maatregelen op het gebied van welzijn die verder kijken dan het bbp:** om sociale cohesie, levenskwaliteit, de eerlijke verdeling van kansen en middelen te meten en sociale en culturele uitsluiting te verminderen, zijn er naast het bbp meer geschikte en holistische indicatoren nodig. Het EESC heeft al duidelijk gemaakt dat het Europese governanceproces een nieuw perspectief moet krijgen, gericht op het welzijn van de burgers en de welvaart. Het EESC steunt de voorstellen van de Europese sociale partners voor nieuwe indicatoren ter aanvulling van het bbp op sociaal, economisch en milieugebied ([12]), en dringt aan op een scorebord dat verder kijkt dan het bbp ([13]).

([9]) PB C 227 van 28.6.2018, blz. 1, par. 1.8 en 3.6; PB C 327 van 12.11.2013, blz. 11; PB C 227 van 28.6.2018, blz. 95, par. 1.4; PB C 226 van 16.7.2014, blz. 21; PB C 262 van 25.7.2018, blz. 1, par. 3.14, en PB C 190 van 5.6.2019, blz. 24, par. 1.8; PB C 262 van 25.7.2018, blz. 1, par. 1.4; PB C 14 van 15.1.2020, blz. 1-23, par. 1.7 en 2.7.2.

([10]) Resolutie van het Europees Economisch en Sociaal Comité — De koers voor democratische vooruitgang in de EU: een resolutie voor het volgende wetgevingsmandaat(PB C, C/2024/6861, 28.11.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/6861/oj), par. 7.3.

([11]) Het scorebord a) ontbeert uitgesplitste gegevens op basis van verschillende kenmerken, zoals gender, leeftijd, etniciteit en sociaal-economische status, waarmee de impact van beleid op verschillende groepen in kwetsbare situaties effectiever zou kunnen worden gemeten; b) zou lidstaten niet alleen moeten vergelijken in termen van best en slechtst presterende lidstaten ten opzichte van EU-gemiddelden. In plaats daarvan zou het de vooruitgang moeten meten aan de hand van ambitieuze nationale kwantitatieve doelstellingen; c) ontbeert indicatoren voor belangrijke aspecten (bijvoorbeeld over het scheppen van banen door de sociale economie voor groepen in kwetsbare situaties, over sociale dialoog, collectieve onderhandelingen en werknemersparticipatie, over dakloosheid), andere indicatoren zijn te beperkt (bijvoorbeeld rechten van personen met een handicap, ontbrekende indicator naast de arbeidsparticipatiekloof); d) er bestaan aanzienlijke verschillen tussen de gegevensverzamelingsprocedures van de lidstaten, hetgeen benadrukt dat er meer moet worden gedaan om de processen te standaardiseren en te zorgen voor tijdige, nauwkeurige en vergelijkbare gegevens; e) in de praktijk blijft het in termen van politieke prioriteiten ondergeschikt aan het scorebord voor de procedure voor macro-economische onevenwichtigheden.

([12]) Supplementing GDP as welfare measure.

([13]) Advies van het Europees Economisch en Sociaal Comité over maatregelen die verder gaan dan het bbp voor een succesvol herstel en een duurzame en veerkrachtige EU-economie (initiatiefadvies) (PB C 152 van 6.4.2022, blz. 7).

3.14. **Gebruikmaken van procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten:** het EESC pleit voor meer nadruk op de potentiële bijdrage van regels inzake overheidsopdrachten aan de verbetering van de toepassing en handhaving van het bestaande arbeids- en sociaal recht van de EU en van de lidstaten ([14]). Gemeenschappelijke, geharmoniseerde voorwaarden en regels van het EU-recht inzake overheidsopdrachten moeten een einde maken aan concurrentie op basis van de laagste prijs en ervoor zorgen dat aanbestedende diensten verplicht zijn om bij het gunnen van opdrachten rekening te houden met sociale en milieucriteria overeenkomstig de EPSR. Het EESC dringt er derhalve op aan dat de gunningsvereisten in de EU-richtlijnen inzake overheidsopdrachten worden uitgebreid met sociale aspecten, waaronder collectieve onderhandelingen.

Brussel, 18 juni 2025.

*De voorzitter*
*van het Europees Economisch en Sociaal Comité*
Oliver RÖPKE

([14]) PB C 374 van 16.9.2021, blz. 38, par. 1.23 en 2.5.3.

*BIJLAGE I*

**WETGEVINGSVOETAFDRUK**

LIJST VAN BELANGENVERTEGENWOORDIGERS VAN WIE DE RAPPORTEUR INPUT HEEFT ONTVANGEN

*Onderstaande lijst is op zuiver vrijwillige basis opgesteld onder de exclusieve verantwoordelijkheid van de rapporteur. De rapporteur heeft bij het opstellen van het advies SOC/822 over het nieuwe actieplan voor de uitvoering van de EPSR input ontvangen van de volgende belangenvertegenwoordigers (organisaties en/of zelfstandigen):*

| |
|---|
| European Committee of Regions |
| Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion of the European Commission |
| Eurofound |
| Eurodiaconia |
| European Trade Union Confederation (ETUC) |
| Members of the European Parliament |
| PANTEIA |
| Social Platform |

**Missie naar Finland**

| |
|---|
| Employers' organisations: The Federation of Finnish Enterprises (Suomen Yrittäjät), Confederation of Finnish Industries (EK) |
| Workers' organisations: Confederation of Unions for Professional and Managerial Staff in Finland (Akava), The Finnish Confederation of Professionals (STTK), The Central Organisation of Finnish Trade Unions (SAK) |
| Civil society organisations: Into ry (Outreach Youth Work and Workshop Activities), SOSTE Finnish Federation for Social Affairs and Health, The Finnish National Organisation of the Unemployed |
| Public Authorities: Ministry of Education, Ministry of Social Affairs and Health |

**Missie naar Slovenië**

| |
|---|
| Employers' organisations: Association of Employers of Slovenia (ZDS), The Chamber of Craft and Small Business of Slovenia (OZS) |
| Workers' organisations: Confederation of Trade Unions of Slovenia (PERGAM), Confederation of the Public Sector Trade Unions of Slovenia (KSJS), The Association of Free Trade Unions of Slovenia (ZSSS) |
| Civil society organisations: Zavod Pelikan, Slovenska univerza za Tretje življenjsko obdobje |
| Public Authorities: State Secretary of Labour, Family, Social Affairs and Equal Opportunities, State secretary for internationalization, entrepreneurship, development resources and tourism |

**Openbare hoorzitting over het nieuwe actieplan voor de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten en de armoedebestrijdingsstrategie van de EU ([1])**

*Panel 1 — Nieuw actieplan voor de uitvoering van de Europese pijler van sociale rechten*

| |
|---|
| Business Europe |
| SMEunited |
| European Trade Union Confederation (ETUC) |
| Social Platform |
| Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion of the European Commission |
| PANTEIA |

*Panel 2 — EU-strategie voor armoedebestrijding*

| |
|---|
| United Nations, Office of the High Commissioner for Human Rights |
| Directorate-General for Employment, Social Affairs and Inclusion of the European Commission |
| Member of the European Parliament |
| European Network of Public Employment Services |
| Tilburg University |
| European Anti-Poverty Network |

([1]) https://www.eesc.europa.eu/nl/agenda/our-events/events/joint-public-hearing-new-action-plan-implementation-european-pillar-social-rights-and-eu-anti-poverty-strategy.

*BIJLAGE II*

De volgende wijzigingsvoorstellen zijn tijdens de behandeling van het advies verworpen, hoewel er meer dan een kwart van de stemmen voor werd uitgebracht (art. 74, lid 3, rvo):

**WIJZIGINGSVOORSTEL 3**

**Ingediend door:**

ARDHE Christian
BLIJLEVENS René
CLEVER Peter
DANISMAN Mira-Maria
KRAWCZYK Jacek
MINCHEVA Mariya
MISSLBECK-WINBERG Christiane
POTTIER Jean-Michel
SAMMUT BONNICI Dolores
SCHWENG Christa
SMOLE Jože
SÕBER Kristi
SOETE Paul
YGLESIAS Isabel

**SOC/822**
**Nieuw actieplan voor de uitvoering van de EPSR**

**Paragraaf 2.1.7**

**Als volgt wijzigen:**

| Afdelingsadvies | Wijzigingsvoorstel |
|---|---|
| Bevordering van de toegang tot en investeringen in opleiding en een leven lang leren: het EESC heeft al eerder aanbevolen dat permanente educatie en een leven lang leren bevorderd moeten worden ***als een individueel recht, dat op EU-niveau wordt erkend en op nationaal niveau wordt uitgeoefend.*** Dit zal mensen in staat stellen om bij te blijven met de ontwikkelingen op digitaal gebied en op het vlak van AI***[1]*** en opgewassen te zijn tegen de veranderingen op de arbeidsmarkt als gevolg van de groene transitie. Dit is vooral belangrijk voor degenen die het verst van onderwijs en de arbeidsmarkt af staan, waaronder NEET's (jongeren die geen werk hebben en geen onderwijs of opleiding volgen). De doelstellingen van de EPSR kunnen niet worden gehaald zonder bijkomende publieke en private investeringen in onderwijs en een grotere inzet van werkgevers en de sociale partners voor meer leerwerkplekken en praktijkopleidingen. Voorts moedigt het EESC de lidstaten aan om kaders ***op te zetten*** waarmee voldoende financiële steun wordt geboden om de kosten van levensonderhoud te dekken via een toelage, met name voor langere onderwijs- en opleidingsperioden. | Bevordering van de toegang tot en investeringen in opleiding en een leven lang leren: het EESC heeft al eerder aanbevolen dat permanente educatie en een leven lang leren bevorderd moeten worden***, zodat iedereen toegang heeft tot kwaliteitsvol en inclusief levenslang leren in elke fase van de loopbaan en het leven[1].*** Dit zal mensen in staat stellen om bij te blijven met de ontwikkelingen op digitaal gebied en op het vlak van AI***[2]*** en opgewassen te zijn tegen de veranderingen op de arbeidsmarkt als gevolg van de groene transitie. Dit is vooral belangrijk voor degenen die het verst van onderwijs en de arbeidsmarkt af staan, waaronder NEET's (jongeren die geen werk hebben en geen onderwijs of opleiding volgen). De doelstellingen van de EPSR kunnen niet worden gehaald zonder bijkomende publieke en private investeringen in onderwijs en een grotere inzet van werkgevers en de sociale partners voor meer leerwerkplekken en praktijkopleidingen. Voorts moedigt het EESC de lidstaten aan om ***na te denken over*** kaders waarmee voldoende financiële steun wordt geboden om de kosten van levensonderhoud te dekken via een toelage, met name voor langere onderwijs- en opleidingsperioden.<br><br>***[1] SOC/774, par. 3.2.*** |
| [1] PB C, C/2023/870, par. 1.9; PB C 374 van 16.9.2021, blz. 38–49, par. 2.1.7. | ***[2]*** PB C, C/2023/870, par. 1.9; PB C 374 van 16.9.2021, blz. 38–49, par. 2.1.7. |

**Motivering**

Wat een leven lang leren betreft, wordt voorgesteld een formulering te gebruiken die is gebaseerd op SOC/774: het pakket digitale vaardigheden en onderwijs. Aangezien de nationale opleidingsmodellen uiteenlopen, moet het duidelijk aan de lidstaten worden overgelaten om zich een mening te vormen over het nut van eventuele nieuwe kaders.

**Stemuitslag**

| | |
|---|---|
| Voor: | 95 |
| Tegen: | 110 |
| Onthoudingen: | 5 |

**WIJZIGINGSVOORSTEL 4**

**Ingediend door:**

ARDHE Christian
BLIJLEVENS René
CLEVER Peter
DANISMAN Mira-Maria
KRAWCZYK Jacek
MINCHEVA Mariya
MISSLBECK-WINBERG Christiane
POTTIER Jean-Michel
SAMMUT BONNICI Dolores
SCHWENG Christa
SMOLE Jože
SÕBER Kristi
SOETE Paul
YGLESIAS Isabel

**SOC/822**
**Nieuw actieplan voor de uitvoering van de EPSR**

**Paragraaf 2.2.1**

**Als volgt wijzigen:**

| Afdelingsadvies | Wijzigingsvoorstel |
|---|---|
| Bestrijding van armoede onder werkenden: het EESC is van mening dat het percentage werkenden met een armoederisico, als gevolg van allerlei factoren, aanzienlijk moet worden teruggedrongen. Hiervoor is een holistische aanpak nodig ***die atypisch werk terugdringt***, een toereikend minimumloon garandeert en een betere overgang tussen banen vergemakkelijkt, de arbeidsomstandigheden verbetert en verder investeert in onderwijs en de ontwikkeling van vaardigheden, met name in minder productieve sectoren. ***Op EU-niveau*** moeten passende initiatieven worden ***genomen om gemeenschappelijke minimumnormen in de lidstaten vast te stellen.*** Het EESC dringt erop aan dat de richtlijn betreffende toereikende minimumlonen naar behoren wordt uitgevoerd. | Bestrijding van armoede onder werkenden: het EESC is van mening dat het percentage werkenden met een armoederisico, als gevolg van allerlei factoren, aanzienlijk moet worden teruggedrongen. ***Armoede onder werkenden is een complexe kwestie.*** Hiervoor is een holistische aanpak nodig, ***die eerlijke en diverse vormen van werk worden bevordert,*** een toereikend minimumloon garandeert en een betere overgang tussen banen vergemakkelijkt, de arbeidsomstandigheden verbetert en verder investeert in onderwijs en de ontwikkeling van vaardigheden, met name in minder productieve sectoren. ***In dit verband*** moeten passende initiatieven worden ***overwogen om de inspanningen van de lidstaten en de sociale partners te ondersteunen***. Het EESC dringt erop aan dat de richtlijn betreffende toereikende minimumlonen naar behoren wordt uitgevoerd. |

**Motivering**

Armoede onder werkenden is een complex verschijnsel. De beschikbaarheid van verschillende vormen van werkgelegenheid speelt een centrale rol in de holistische benadering. Het EESC is het niet eens over de vaststelling van gemeenschappelijke minimumnormen op EU-niveau, en daarom moet de tekst genuanceerder worden geformuleerd.

**Stemuitslag**

Voor: 94

Tegen: 128

Onthoudingen: 6

**WIJZIGINGSVOORSTEL 5**

**Ingediend door:**

ARDHE Christian
BLIJLEVENS René
CLEVER Peter
DANISMAN Mira-Maria
KRAWCZYK Jacek
MINCHEVA Mariya
MISSLBECK-WINBERG Christiane
POTTIER Jean-Michel
SAMMUT BONNICI Dolores
SCHWENG Christa
SMOLE Jože
SÕBER Kristi
SOETE Paul
YGLESIAS Isabel

**SOC/822**
**Nieuw actieplan voor de uitvoering van de EPSR**

**Paragraaf 2.2.2**

**Als volgt wijzigen:**

| Afdelingsadvies | Wijzigingsvoorstel |
|---|---|
| Toezicht houden op en zorgen voor eerlijke arbeidsomstandigheden, kwaliteitsbanen creëren en onzeker werk bestrijden: op dit gebied zijn al een aantal maatregelen genomen. Er moet sprake zijn van een goede uitvoering, wettelijke en administratieve controles en handhaving op nationaal niveau om ervoor te zorgen dat werknemers ***stabiele*** banen en veilige arbeidsomstandigheden hebben, ook met betrekking tot nieuwe risico's op het werk, een toereikend en ***voorspelbaar*** loon krijgen en zich kunnen organiseren om hun stem op de werkplek te laten horen. Er is een grotere inzet nodig voor de bevordering van eerlijke en fatsoenlijke arbeidsomstandigheden, vooral gezien de wildgroei van arbeidscontracten***, vaak voor onzeker en atypisch werk.*** Dit geldt met name voor de uitvoering en monitoring van de richtlijn inzake platformwerk. Er moet meer nadruk worden gelegd op het scheppen van kwaliteitsbanen, onder meer door steun voor opleiding, bijscholing, de ontwikkeling van op nieuwe technologieën gebaseerde banen en de erkenning van ondernemerschap. Het EESC ***stelt voor om in het actieplan een extra doelstelling voor "hoogwaardige banen" op te nemen en*** moedigt de Commissie aan om samen met de sociale partners en Eurofound nuttige en haalbare indicatoren op dit gebied te analyseren en te ontwikkelen. | Toezicht houden op en zorgen voor eerlijke arbeidsomstandigheden, kwaliteitsbanen creëren en onzeker werk bestrijden: op dit gebied zijn al een aantal maatregelen genomen. Er moet sprake zijn van een goede uitvoering, wettelijke en administratieve controles en handhaving op nationaal niveau om ervoor te zorgen dat werknemers ***duurzame*** banen en veilige arbeidsomstandigheden hebben, ook met betrekking tot nieuwe risico's op het werk, een toereikend loon krijgen, met ***transparante*** en ***voorspelbare loonvormingsmechanismen***, en zich kunnen organiseren om hun stem op de werkplek te laten horen. Er is een grotere inzet nodig voor de bevordering van eerlijke en fatsoenlijke arbeidsomstandigheden, vooral gezien de wildgroei van arbeidscontracten, ***met inachtneming van de behoeften van werknemers en werkgevers.*** Dit geldt met name voor de uitvoering en monitoring van de richtlijn inzake platformwerk. Er moet meer nadruk worden gelegd op het scheppen van kwaliteitsbanen, onder meer door steun voor opleiding, bijscholing, de ontwikkeling van op nieuwe technologieën gebaseerde banen en de erkenning van ondernemerschap. Het EESC moedigt de Commissie aan om samen met de sociale partners en Eurofound nuttige en haalbare indicatoren op dit gebied te analyseren en te ontwikkelen. |

**Motivering**

In plaats van te verwijzen naar "stabiele banen", moet de nadruk liggen op het waarborgen van de inzetbaarheid van werknemers. De "wildgroei" van contracten moet positiever, evenwichtiger en constructiever tot uiting komen. Tot slot is er geen overeenstemming over het voorstel voor een extra doelstelling inzake "hoogwaardige banen". Voorts kan, in plaats van te verwijzen naar transparante lonen, worden verwezen naar wat in beginsel 6 van de EPSR is bepaald, namelijk dat "alle lonen op transparante en voorspelbare wijze worden vastgesteld overeenkomstig de nationale praktijken en met inachtneming van de autonomie van de sociale partners".

**Stemuitslag**

| | |
|---|---|
| Voor | 93 |
| Tegen: | 125 |
| Onthoudingen: | 5 |

**WIJZIGINGSVOORSTEL 7**

**Ingediend door:**

ARDHE Christian
BLIJLEVENS René
CLEVER Peter
DANISMAN Mira-Maria
KRAWCZYK Jacek
MINCHEVA Mariya
MISSLBECK-WINBERG Christiane
POTTIER Jean-Michel
SAMMUT BONNICI Dolores
SCHWENG Christa
SMOLE Jože
SÕBER Kristi
SOETE Paul
YGLESIAS Isabel

**SOC/822**
**Nieuw actieplan voor de uitvoering van de EPSR**

**Paragraaf 2.2.5**

**Als volgt wijzigen:**

| Afdelingsadvies | Wijzigingsvoorstel |
|---|---|
| Nieuwe risico's op het werk aanpakken op basis van overleg met de sociale partners: een betere bescherming van de gezondheid op het werk maakt bedrijven concurrerender. Dit geldt ook voor nieuwe risico's en psychische gezondheidsproblemen, met name in verband met het gebruik van nieuwe technologieën. ***Het EESC beveelt aan om het recht om offline te zijn te waarborgen, wat niet alleen werknemers beschermt, maar ook de productiviteit kan verhogen. Het EESC roept de Europese Commissie op om een richtlijn inzake psychosociale risico's voor te stellen. Deze zou bindende verplichtingen moeten bevatten om*** psychosociale risico's ***vast te stellen door middel van passende risicobeoordelingen waarbij werknemers en vakbonden worden betrokken.*** Klimaatverandering brengt ook nieuwe risico's met zich mee en er moet aandacht worden besteed aan het werken bij extreme temperaturen. | Nieuwe risico's op het werk aanpakken op basis van overleg met de sociale partners: een betere bescherming van de gezondheid op het werk maakt bedrijven concurrerender. Dit geldt ook voor nieuwe risico's en psychische gezondheidsproblemen, met name in verband met het gebruik van nieuwe technologieën. ***Het EESC herhaalt dat het de Commissie steunt bij het lanceren van een niet-wetgevend initiatief inzake geestelijke gezondheid en de preventie van*** psychosociale risico's ***op het werk, in overeenstemming met het strategisch kader voor gezondheid en veiligheid op het werk 2021-2027.*** Klimaatverandering brengt ook nieuwe risico's met zich mee en er moet aandacht worden besteed aan het werken bij extreme temperaturen. |

**Motivering**

Er bestaat binnen het EESC geen overeenstemming over de noodzaak van wetgeving inzake psychosociale risico's. Het EESC moet daarom zijn steun uitspreken voor het voornemen van de Commissie om een initiatief van niet-wetgevende aard inzake geestelijke gezondheid en de preventie van psychosociale risico's op het werk te lanceren, in overeenstemming met het strategisch kader voor gezondheid en veiligheid op het werk 2021-2027. Bovendien bestaat er, zoals blijkt uit verschillende EESC-adviezen, geen overeenstemming over het wettelijke recht van werknemers om offline te zijn.

**Stemuitslag**

Voor: 93

Tegen: 127

Onthoudingen: 2

**WIJZIGINGSVOORSTEL 8**

**Ingediend door:**

ARDHE Christian
BLIJLEVENS René
CLEVER Peter
DANISMAN Mira-Maria
KRAWCZYK Jacek
MINCHEVA Mariya
MISSLBECK-WINBERG Christiane
POTTIER Jean-Michel
SAMMUT BONNICI Dolores
SCHWENG Christa
SMOLE Jože
SÕBER Kristi
SOETE Paul
YGLESIAS Isabel

**SOC/822**
**Nieuw actieplan voor de uitvoering van de EPSR**

**Paragraaf 2.2.6**

**Als volgt wijzigen:**

| Afdelingsadvies | Wijzigingsvoorstel |
|---|---|
| Verbetering van de kansen op werk en de kwaliteit van werk voor jongeren: het EESC heeft herhaaldelijk aangedrongen op gelijke behandeling van jongeren op de arbeidsmarkt[1], ***niet in de laatste plaats door*** de risico's van ***atypisch werk dat wordt geassocieerd met grotere onzekerheid, waaronder*** onvrijwillige deeltijdarbeid ***en tijdelijk werk, aan te pakken***. ***Het*** actieplan moet de werkgelegenheidssituatie van jongeren, en met name NEET's***[2]***, vanuit verschillende invalshoeken benaderen, zoals de overgang van onderwijs naar werk, de behoefte aan hoogwaardige banen en adequate sociale bescherming voor jongeren, zelfs tijdens periodes waarin zij niet werken. ***In de context van de voorgestelde stagerichtlijn dringt het EESC aan op een krachtig wetgevingsinitiatief om ervoor te zorgen dat stagiairs die werk verrichten niet worden uitgesloten van arbeidsrechten.*** | Verbetering van de kansen op werk en de kwaliteit van werk voor jongeren: het EESC heeft herhaaldelijk aangedrongen op gelijke behandeling van jongeren op de arbeidsmarkt[1], ***ook wat betreft*** de risico's van onvrijwillige deeltijdarbeid. ***Een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep wordt geboden door Richtlijn 2000/78/EG van de Raad, waarvan de relevantie niet ter discussie wordt gesteld[2]. Gezien de vele behoeften van zowel werknemers als werkgevers met betrekking tot deeltijdwerk, moet het*** actieplan de werkgelegenheidssituatie van jongeren, en met name NEET's, vanuit verschillende invalshoeken benaderen, zoals de overgang van onderwijs naar werk ***en ondernemerschap,*** de behoefte aan hoogwaardige banen en adequate sociale bescherming voor jongeren, zelfs tijdens periodes waarin zij niet werken. ***Het EESC staat ook achter de herziening van de aanbeveling inzake stages.*** |

| Afdelingsadvies | Wijzigingsvoorstel |
|---|---|
| [1] PB C 293 van 18.8.2023, blz. 48-57, ***"Workers' Rights for the XXI century" (Europees Jeugdforum, standpuntnota 12/2024)***. | [1] PB C 293 van 18.8.2023, blz. 48-57. |
| [2] ***https://www.youthforum.org/policy-library/youth-guarantee-how-to-support-young-people-finding-a-pathway.*** | [2] ***SOC/721, PB C 293 van 18.8.2023, blz. 48-57, par. 5.1.*** |

**Motivering**

Wat gelijke behandeling betreft, wordt voorgesteld te verwijzen naar Richtlijn 2000/78 inzake non-discriminatie in arbeid en beroep en naar de verklaring in SOC/721 (ook vermeld in voetnoot 8). Voorts moet worden gewezen op de behoeften van zowel werknemers als werkgevers op het gebied van tijdelijk werk en op het belang om ook de overgang naar ondernemerschap te behandelen. Er bestaat geen consensus om op te roepen tot een krachtig wetgevingsinitiatief inzake stages. Er zou juist steun moeten worden uitgesproken voor de herziening van de aanbeveling van de Raad inzake stages. Tot slot bevat de referentie in de voetnoot talrijke verreikende voorstellen van het Jeugdforum die nooit naar behoren zijn besproken tijdens de voorbereiding van dit advies.

**Stemuitslag**

Voor: 90

Tegen: 131

Onthoudingen: 4

**WIJZIGINGSVOORSTEL 9**

**Ingediend door:**

ARDHE Christian
BLIJLEVENS René
CLEVER Peter
DANISMAN Mira-Maria
KRAWCZYK Jacek
MINCHEVA Mariya
MISSLBECK-WINBERG Christiane
POTTIER Jean-Michel
SAMMUT BONNICI Dolores
SCHWENG Christa
SMOLE Jože
SÕBER Kristi
SOETE Paul
YGLESIAS Isabel

**SOC/822**
**Nieuw actieplan voor de uitvoering van de EPSR**

**Paragraaf 2.2.7**

**Als volgt wijzigen:**

| Afdelingsadvies | Wijzigingsvoorstel |
|---|---|
| Maatregelen voor mensgerichte AI: gezien het alomtegenwoordige potentieel van AI-systemen en nieuwe, opkomende technologieën is een aanpak geboden die | Maatregelen voor mensgerichte AI: gezien het alomtegenwoordige potentieel van AI-systemen en nieuwe, opkomende technologieën is een aanpak geboden die |

| Afdelingsadvies | Wijzigingsvoorstel |
|---|---|
| negatieve resultaten voor werknemers als gevolg van het gebruik van deze technologieën voorkomt. ***Wetgevende initiatieven moeten de lacunes in de bescherming van de rechten van werknemers op de werkplek aanpakken en ervoor zorgen dat de mens de baas blijft in alle wisselwerkingen tussen mens en machine[1].***<br><br>***[1] EESC-advies "Evaluatie van de rapporten van Letta en Draghi over de werking en het concurrentievermogen van de eengemaakte markt van de EU", par. 10.3.*** | negatieve resultaten voor werknemers als gevolg van het gebruik van deze technologieën voorkomt. ***Het is belangrijk om ervoor te zorgen dat bij de ontwikkeling, de uitrol en het gebruik van AI altijd het "human in command"-beginsel wordt gehuldigd.*** |

**Motivering**

Voorgesteld wordt de tekst algemener te houden en te verwijzen naar de noodzaak ervoor te zorgen dat bij de ontwikkeling, de uitrol en het gebruik van AI altijd het "human in command"-beginsel wordt gevolgd.

**Stemuitslag**

Voor: 90

Tegen: 130

Onthoudingen: 5

**WIJZIGINGSVOORSTEL 10**

**Ingediend door:**

ARDHE Christian
BLIJLEVENS René
CLEVER Peter
DANISMAN Mira-Maria
KRAWCZYK Jacek
MINCHEVA Mariya
MISSLBECK-WINBERG Christiane
POTTIER Jean-Michel
SAMMUT BONNICI Dolores
SCHWENG Christa
SMOLE Jože
SÕBER Kristi
SOETE Paul
YGLESIAS Isabel

**SOC/822**
**Nieuw actieplan voor de uitvoering van de EPSR**

**Paragraaf 2.3.1**

**Als volgt wijzigen:**

| Afdelingsadvies | Wijzigingsvoorstel |
|---|---|
| Gedetailleerde voorstellen zijn opgenomen in andere EESC-adviezen, in de eerste plaats in SOC/829 over een Europese strategie tegen armoede. Hierbij kan worden gedacht aan maatregelen om:<br><br>— de algemene inspanningen op te voeren om de werkgelegenheidskansen te vergroten door de positie van kwetsbare groepen te versterken en hen te beschermen; | Gedetailleerde voorstellen zijn opgenomen in andere EESC-adviezen, in de eerste plaats in SOC/829 over een Europese strategie tegen armoede. Hierbij kan worden gedacht aan maatregelen om:<br><br>— de algemene inspanningen op te voeren om de werkgelegenheidskansen te vergroten door de positie van kwetsbare groepen te versterken en hen te beschermen; |

| Afdelingsadvies | Wijzigingsvoorstel |
|---|---|
| — armoede onder kinderen en jongeren te bestrijden door de jongerengarantie en de kindergarantie in de lidstaten volledig uit te voeren, met inbegrip van passende investeringen in hoogwaardige, betaalbare en toegankelijke kinderopvang; | — armoede onder kinderen en jongeren te bestrijden door de jongerengarantie en de kindergarantie in de lidstaten volledig uit te voeren, met inbegrip van passende investeringen in hoogwaardige, betaalbare en toegankelijke kinderopvang; |
| — armoede onder ouderen, sociale uitsluiting en eenzaamheid aan te pakken en ervoor te zorgen dat pensioenhervormingen weliswaar financieel houdbaar zijn, maar de levensstandaard van ouderen niet ***in gevaar brengen;*** | — armoede onder ouderen, sociale uitsluiting en eenzaamheid aan te pakken en ervoor te zorgen dat pensioenhervormingen weliswaar financieel houdbaar zijn, maar de levensstandaard van ouderen niet ***onevenredig beïnvloeden;*** |
| — diensten van algemeen belang te beschermen (openbare, particuliere en sociale ondernemingen) door middel van gerichte investeringen; | — diensten van algemeen belang te beschermen (openbare, particuliere en sociale ondernemingen) door middel van gerichte investeringen; |
| — het beleid van de lidstaten te bevorderen dat zorgt voor toegang tot sociale huisvesting en hulp bij huisvesting voor personen die dit nodig hebben***, een EPSR-streefcijfer voor "betaalbare huisvesting" te creëren*** en dakloosheid te bestrijden; | — het beleid van de lidstaten te bevorderen dat zorgt voor toegang tot sociale huisvesting en hulp bij huisvesting voor personen die dit nodig hebben***, ook rekening houdend met de behoefte aan betaalbare huisvesting,*** en om dakloosheid te bestrijden; |
| — te zorgen voor gelijke toegang tot energie, en de energievoorzieningszekerheid tegen betaalbare prijzen te waarborgen; | — te zorgen voor gelijke toegang tot energie, en de energievoorzieningszekerheid tegen betaalbare prijzen te waarborgen; |
| — AccessibleEU te vernieuwen en te versterken[1]. | |
| [1] PB C 486 van 21.12.2022, blz. 88, par. 1.1 en 1.3. | [1] PB C 486 van 21.12.2022, blz. 88, par. 1.1 en 1.3. |

**Motivering**

Voorstel om de tekst te nuanceren, met name omdat er geen overeenstemming bestaat over een nieuwe doelstelling inzake betaalbare huisvesting.

**Stemuitslag**

Voor: 88

Tegen: 134

Onthoudingen: 5

**WIJZIGINGSVOORSTEL 14**

**Ingediend door:**

ARDHE Christian
BLIJLEVENS René
CLEVER Peter
DANISMAN Mira-Maria
KRAWCZYK Jacek
MINCHEVA Mariya
MISSLBECK-WINBERG Christiane
POTTIER Jean-Michel
SAMMUT BONNICI Dolores
SCHWENG Christa
SMOLE Jože
SÕBER Kristi
SOETE Paul
YGLESIAS Isabel

**SOC/822**
**Nieuw actieplan voor de uitvoering van de EPSR**

**Paragraaf 3.8**

**Als volgt wijzigen:**

| Afdelingsadvies | Wijzigingsvoorstel |
|---|---|
| Begrotingsruimte om te investeren in sociale uitgaven: de lidstaten zullen de EPSR niet kunnen uitvoeren tenzij zij ***massale*** en gecoördineerde investeringen in sociale uitgaven en sociale infrastructuur kunnen stimuleren. ***Dit moet tot uiting komen*** in het Europees Semester, dat licht is aangepast om rekening te houden met de EPSR-beginselen. Verdere stappen moeten worden overwogen. ***Het EESC heeft er al herhaaldelijk op gewezen dat meer overheidsinvesteringen in de lidstaten mogelijk zijn door middel van een "gouden regel", waarmee de begrotingsregels flexibeler kunnen worden gemaakt[1].***<br><br>***[1] PB C 227 van 28.6.2018, blz. 1, par. 1.8 en 3.6; PB C 327 van 12.11.2013, blz. 11; PB C 227 van 28.6.2018, blz. 95, par. 1.4; PB C 226 van 16.7.2014, blz. 21; PB C 262 van 25.7.2018, blz. 1, par. 3.14, en PB C 190 van 5.6.2019, blz. 24, par. 1.8; PB C 262 van 25.7.2018, blz. 1, par. 1.4; PB C 14 van 15.1.2020, blz. 1–23, par. 1.7 en 2.7.2.*** | Begrotingsruimte om te investeren in sociale uitgaven: de lidstaten zullen de EPSR niet kunnen uitvoeren tenzij zij ***passende*** en gecoördineerde investeringen in sociale uitgaven en sociale infrastructuur kunnen stimuleren ***en tegelijkertijd de financiële levensvatbaarheid en duurzaamheid garanderen. Deze vereiste wordt erkend*** in het Europees Semester, dat licht is aangepast om rekening te houden met de EPSR-beginselen. Verdere stappen moeten worden overwogen ***om gebruik te maken van de flexibiliteit die het stabiliteits- en groeipact biedt.*** |

**Motivering**

In de tekst moet worden verwezen naar de bestaande mogelijkheden voor flexibiliteit in overeenstemming met het stabiliteits- en groeipact en moet ook rekening worden gehouden met financiële levensvatbaarheid en duurzaamheid.

**Stemuitslag**

Voor: 92

Tegen: 127

Onthoudingen: 8

**WIJZIGINGSVOORSTEL 15**

**Ingediend door:**

ARDHE Christian
BLIJLEVENS René
CLEVER Peter
DANISMAN Mira-Maria
KRAWCZYK Jacek
MINCHEVA Mariya
MISSLBECK-WINBERG Christiane
POTTIER Jean-Michel
SAMMUT BONNICI Dolores
SCHWENG Christa
SMOLE Jože
SÕBER Kristi
SOETE Paul
YGLESIAS Isabel

**SOC/822**
**Nieuw actieplan voor de uitvoering van de EPSR**

**Paragraaf 3.10**

**Als volgt wijzigen:**

| Afdelingsadvies | Wijzigingsvoorstel |
|---|---|
| Rekening houden met de behoeften van de EPSR in het volgende meerjarig financieel kader (MFK): de ontwikkeling van het MFK is een kans om de inspanningen van de EU en van de lidstaten voor de uitvoering van de EPSR te ondersteunen en tegelijk de nadruk te blijven leggen op de basisprioriteiten van de EU. Dit betekent dat middelen consequent moeten worden gebruikt en dat de rol van de EPSR moet worden erkend als kompas voor operationele programma's en een instrument om de impact van de structuur- en investeringsfondsen, het ESF+ en andere relevante EU-begrotingsonderdelen te beoordelen. ***Sociale conditionaliteit*** zou ervoor zorgen dat projecten actief bijdragen aan overkoepelende sociale doelstellingen. Investeringen in veiligheid en defensie zijn ondoeltreffend als de samenleving verdeeld is. De sociale dimensie van investeringen en hervormingen moet integrerend deel uitmaken van de veiligheidsagenda[1]. ***De noodzakelijke sociale investeringen mogen zowel door de EU als door de lidstaten niet in gevaar worden gebracht of worden opgegeven ten gunste van hogere defensie-uitgaven.*** | Rekening houden met de behoeften van de EPSR in het volgende meerjarig financieel kader (MFK): de ontwikkeling van het MFK is een kans om de inspanningen van de EU en van de lidstaten voor de uitvoering van de EPSR te ondersteunen en tegelijk de nadruk te blijven leggen op de basisprioriteiten van de EU. Dit betekent dat middelen consequent moeten worden gebruikt en dat de rol van de EPSR moet worden erkend als kompas voor operationele programma's en een instrument om de impact van de structuur- en investeringsfondsen, het ESF+ en andere relevante EU-begrotingsonderdelen te beoordelen. ***Dit*** zou ervoor zorgen dat projecten actief bijdragen aan overkoepelende sociale doelstellingen. Investeringen in veiligheid en defensie zijn ondoeltreffend als de samenleving verdeeld is. De sociale dimensie van investeringen en hervormingen moet integrerend deel uitmaken van de veiligheidsagenda[1]. |
| [1] Resolutie van het EESC: 18.9.2024, par. 7.3. | [1] Resolutie van het EESC: 18.9.2024, par. 7.3. |

**Motivering**

Het is niet nodig om defensie-uitgaven en sociale investeringen in dit advies naast elkaar te plaatsen.

**Stemuitslag**

Voor: 90

Tegen: 129

Onthoudingen: 8

**WIJZIGINGSVOORSTEL 16**

**Ingediend door:**

ARDHE Christian
BLIJLEVENS René
CLEVER Peter
DANISMAN Mira-Maria
KRAWCZYK Jacek
MINCHEVA Mariya
MISSLBECK-WINBERG Christiane
POTTIER Jean-Michel
SAMMUT BONNICI Dolores
SCHWENG Christa
SMOLE Jože
SÕBER Kristi
SOETE Paul
YGLESIAS Isabel

**SOC/822**
**Nieuw actieplan voor de uitvoering van de EPSR**

**Paragraaf 3.14**

**Als volgt wijzigen:**

| Afdelingsadvies | Wijzigingsvoorstel |
|---|---|
| Gebruikmaken van procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten: het EESC pleit voor meer nadruk op de potentiële bijdrage van regels inzake overheidsopdrachten aan de verbetering van de toepassing en handhaving van het bestaande arbeids- en sociaal recht van de EU en van de lidstaten[1]. ***Gemeenschappelijke, geharmoniseerde voorwaarden en regels van het EU-recht inzake overheidsopdrachten moeten een einde maken aan concurrentie op basis van de laagste prijs en ervoor zorgen dat aanbestedende diensten verplicht zijn om bij het gunnen van opdrachten rekening te houden met sociale en milieucriteria overeenkomstig de EPSR. Het EESC dringt er derhalve op aan dat de gunningsvereisten in de EU-richtlijnen inzake overheidsopdrachten worden uitgebreid met sociale aspecten, waaronder collectieve onderhandelingen.*** | Gebruikmaken van procedures voor het plaatsen van overheidsopdrachten: het EESC pleit voor meer nadruk op de potentiële bijdrage van ***de toepassing van de bestaande*** regels inzake overheidsopdrachten aan de verbetering van de toepassing en handhaving van het bestaande arbeids- en sociaal recht van de EU en van de lidstaten[1]. ***Deze regels stellen aanbestedende diensten al in staat om maatschappelijke uitdagingen aan te pakken en sociale en milieucriteria in aanmerking te nemen bij de gunning van overheidsopdrachten. [2]*** |
| [1] PB C 374 van 16.9.2021, blz. 38–49, par. 1.23 en 2.5.3 | [1] PB C 374 van 16.9.2021, blz. 38-49, par. 1.23 en 2.5.3. |
| | ***[2] Zie bijvoorbeeld de nota van de Commissie "Buying Social: A Guide to Taking Account of Social Considerations in Public Procurement" (2e uitgave) (https://ec.europa.eu/docsroom/documents/4576)***. |

**Motivering**

Het EESC zal een specifiek advies INT/1092 — Herziening van het Europese rechtskader voor overheidsopdrachten opstellen (dat naar verwachting in december 2025 zal worden goedgekeurd). Daarom mag dit advies geen betrekking hebben op kwesties in verband met de herziening van de richtlijnen inzake overheidsopdrachten. Tegelijkertijd moet worden erkend wat al mogelijk is binnen het kader van de bestaande regels inzake overheidsopdrachten.

**Stemuitslag**

| | |
|---|---|
| Voor: | 92 |
| Tegen: | 130 |
| Onthoudingen: | 5 |